

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Doma laukums 8A, Rīga, LV-1939, Latvija, tālr. +371 67221848, e-pasts neplp@neplp.lv, www.neplp.lv

Rīgā, 2023. gada 5. janvārī

LĒMUMS Nr. 6/1-2

Par piekļuves liegšanu tīmekļvietnei “<http://imhoclub.eu/>”

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk – Padome) šādā sastāvā – Padomes priekšsēdētājs Ivars Āboliņš, Padomes priekšsēdētāja vietniece Aurēlija Ieva Druvieta, Padomes locekle Ieva Kalderauska, Padomes locekle Ilva Milzarāja, Padomes loceklis Andis Plakans –, izvērtējot Padomes Monitoringa departamenta 2023. gada 5.janvāra veiktās pārbaudes rezultātus,

konstatē:

[1] Padome, veicot Latvijas informatīvās telpas monitoringu nolūkā veikt tai Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 60.pantā noteiktās funkcijas, ir veikusi tīmekļvietnes “<http://imhoclub.eu/>” pārbaudi, vērtējot tīmekļvietnē izvietoto rakstisko, vizuālo un audiovizuālo saturu.

[2] 2022. gada 20.decembrī Padome ir saņēmusi vēstuli no kompetentās valsts pārvaldes iestādes, kurā sniegta informācija par tīmekļvietnes “<http://imhoclub.eu/>” pārbaudi un tajā konstatēto informāciju. Vēstulē norādīts, ka Padome jau iepriekš ir pieņēmusi lēmumus ierobežot tīmekļa vietnes “imhoclub.lv”, “lv.imhoclub.com” un citas, un identificētā tīmekļa vietne “imhoclub.eu” uzskatāma par jau ierobežoto tīmekļa vietņu spoguļlapu. Tajā izvietotais saturs ir pretrunā demokrātiskas valsts vērtībām un ietver sevī noziedzīga nodarījuma pazīmes, par kurām paredzēta atbildība Krimināllikuma 74.¹ pantā un kas pēc savas būtības var radīt apdraudējumu valsts drošībai.

[3] Veicot tīmekļvietnes “<http://imhoclub.eu/>” pārbaudi, Padome un kompetentā valsts pārvaldes iestāde ir konstatējusi, ka tīmekļvietnē tiek izplatīta sagrozīta un nepatiesa informācija par notikumiem Latvijā un pasaulē. Tīmekļvietnē izvietota šāda informācija:

[3.1] Karš Ukrainā tiek dēvēts par “Ukrainas konfliktu”;

[3.2.] Baltijas valstu varas iestādes ne tikai pārkāpjot cilvēktiesības, bet arī atklāti īstenojot pretkrievisku politiku. Tā kā krievvalodīgie pilsoņi tiek pakļauti kriminālvajāšanai par saviem uzskatiem un rīcību, viņiem ir jāpamet dzīvesvieta un jāpieprasa politiskais patvērums un bēgļa statuss Krievijā;

[3.3] Latvijas Republikā pēdējā laikā noritot darbs pie rasistiski tīras sabiedrības veidošanas. Šo darbu ietvaros tiek nojaukti “nepareizo” etnisko grupu kultūras pieminekļi;

[3.4] Ukraina esot kā poligons, kas ražojot bioloģiskos ieročus ASV.

[4] Analizējot tīmekļvietnē “<http://imhoclub.eu/>” publicēto saturu, var secināt, ka plašam

personu lokam tiek sniegta nepatiesa un sagrozīta informācija par Latvijā un pasaulē notiekošo, tajā skaitā arī par karu Ukrainā, attaisnojot Krievijas veiktās darbības, kā arī tiek pausts naratīvs, ka Latvija ir valsts, kurā tiek īstenota pretkrieviska politika, diskriminējot krievus un veidojot rasistiski brīvu sabiedrību. Kopumā tīmekļa vietnē tiek izplatīta informācija, kas negatīvi ietekmē dažādu sabiedrības grupu mierīgu līdzāspastāvēšanu Latvijā un rada riskus dažādām negatīvām provokācijām, kas rada būtisku apdraudējumu Latvijas valsts drošībai un sabiedriskajai kārtībai un drošībai.

Ievērojot konstatēto, Padome

secina:

[5] Padomes 2022. gada 1. decembra sēdes laikā Padome ir pārliecinājusies par tīmekļvietnē izplatīto saturu. Elektronisko sakaru likuma 112. pantā ir noteikts, ka *“Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei, izvērtējot valsts iestāžu sniegto informāciju, ir tiesības pieņemt lēmumu, ar kuru ierobežo piekļuvi tādām Latvijas teritorijā pieejamām tīmekļvietnēm, kurās tiek izplatīts saturs, kas apdraud vai var apdraudēt valsts drošību vai sabiedrisko kārtību un drošību, liedzot piekļuvi šo tīmekļvietņu domēna vārdam vai interneta protokola (IP) adresei.”* Minētā tiesību norma paredz Padomes tiesības, izvērtējot no citām valsts pārvaldes iestādēm saņemto informāciju, pieņemt lēmumu par piekļuves liegšanu tīmekļvietnēm, ja tajās izplatītais saturs apdraud vai var apdraudēt valsts drošību vai sabiedrisko kārtību un drošību.

Ar terminu “valsts drošība” ir saprotama pasākumu sistēma valsts politisko un ekonomisko pamatu un valsts robežu aizsargāšanai. Šis termins ietver arī “nacionālo drošību”, kas atbilstoši Nacionālās drošības likuma 1.pantā noteiktajam ir *“valsts un sabiedrības īstenotu vienoto, mērķtiecīgu pasākumu rezultātā sasniegts stāvoklis, kurā ir garantēta valsts neatkarība, tās konstitucionālā iekārta un teritoriālā integritāte, sabiedrības brīvības attīstības perspektīva, labklājība un stabilitāte.”* Ievērojot to, ka ir nepieciešams nodrošināt nacionālo drošību un savlaicīgi prognozēt un novērst valsts iekšējo un ārējo apdraudējumu, kā arī garantēt valsts aizsardzību, sabiedrības drošību un tās demokrātisko attīstību, nav pieļaujams, ka Latvijas informatīvajā telpā – gan elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās un pakalpojumos, gan interneta vidē – tiek izplatīts tāds saturs, kas apdraud vai var radīt apdraudējumu valsts drošībai, sabiedriskajai kārtībai un drošībai.

[6] Padome secina, ka 3.punktā minētā tīmekļa vietne <http://imhoclub.eu/> tiek izmantota, lai piemēram, izplatītu un dublētu saturu, kas ticis izplatīts televīzijas programmās, kuru izplatīšana Latvijas teritorijā dažādu iemeslu dēļ ir tikusi ierobežota, kā arī lai izplatītu propagandu, kara propagandu un pret Latvijas valsti vērstu naratīvu. Tīmekļa vietnē, kurā tiek izplatīta sagrozīta un nepatiesa informācija, karu attaisnojoša informācija, nepatiesa informācija par Latvijas attieksmi attiecībā uz mazākumtautību pārstāvjiem, izplatīšanas ierobežošana ir nepieciešama, lai nodrošinātu valsts drošību, sabiedrisko kārtību un drošību.

[7] Ņemot vērā Padomes pārbaudes rezultātā konstatēto, kompetentās iestādes sniegto informāciju, tīmekļvietnē izvietoto saturu, Padome atzīst, ka piekļuves liegšana tīmekļvietnei veicama nekavējoties. Padome norāda, ka jebkura nepamatota kavēšanās ar piekļuves liegšanu tīmekļvietnei veicinātu apstākļus, ka tīmekļvietnē joprojām tiktu izplatīta tāda informācija, kas apdraud valsts drošību un sabiedrisko kārtību un drošību.

[8] Ņemot vērā, ka lēmums par piekļuves ierobežošanu tīmekļvietnei ir administratīvais akts, pieņemot lēmumu par piekļuves ierobežošanu tīmekļvietnei, jāizvērtē administratīvā akta lietderības apsvērumi.

[8.1] Administratīvā akta nepieciešamība leģitīmā mērķa sasniegšanai – Satversmes 100.pants paredz “Ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus. Cenzūra ir aizliegta.” Ikviens ierobežojums attiecībā uz informācijas pieejamību ir jāvērtē vārda brīvības, kas ir demokrātiskas un tiesiskas valsts pamatvērtība, ierobežošanas aspektā. Satversmes 116.pants noteic, ka vārda brīvību var ierobežot likumā paredzētos gadījumos, lai sasniegtu kādu no tajā paredzētajiem leģitīmajiem mērķiem – citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību. Arī Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 10.panta otrā daļa nosaka: “Tā kā šo brīvību īstenošana ir saistīta ar pienākumiem un atbildību, tā var tikt pakļauta tādām prasībām, nosacījumiem, ierobežojumiem vai sodiem, kas paredzēti likumā un nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu valsts drošības, teritoriālās vienotības vai sabiedriskās drošības intereses, nepieļautu nekārtības vai noziedzīgus nodarījumus, aizsargātu veselību vai tikumību, aizsargātu citu cilvēku cieņu vai tiesības, nepieļautu konfidencialas informācijas izpaušanu vai lai saglabātu tiesu varas autoritāti un objektivitāti.” Leģitīmais mērķis vārda brīvības ierobežošanai konkrētajā gadījumā nepārprotami ir valsts un sabiedrības drošība (tajā skaitā informatīvās telpas drošība), demokrātiskas valsts iekārtas saglabāšana. Demokrātiskas valsts iekārtas aizsardzība kā leģitīms mērķis sevī ietver nacionālās drošības un Latvijas teritoriālās vienotības aizsardzību.¹ Nav šaubu, ka apdraudējums valsts drošības interesēm tiek nodarīts arī izmantojot interneta resursus, tajā skaitā tīmekļvietnes, kurās tiek izplatītas ziņas un dažādi informatīvi materiāli. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka ikvienam ir tiesības brīvi paust savus uzskatus jebkādā veidā – mutvārdos, rakstveidā, vizuāli, ar māksliniecisku izteiksmes līdzekļu palīdzību u.tml. (sk. Satversmes tiesas 2003.gada 5.jūnija sprieduma lietā Nr.2003-02-0106 secinājumu daļas 1.punktu un 2003.gada 29.oktobra sprieduma lietā Nr.2003-05-01 21.punktu). Tomēr Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tiesības uz vārda brīvību nav absolūtas un var tikt ierobežotas, ja tas nepieciešams sabiedrības interešu labā (sk. Satversmes tiesas 2015.gada 2.jūlija sprieduma lietā Nr.2015-01-01 13.punktu). Tāpat tiesības uz vārda brīvību nenozīmē visatļautību. Gan no Satversmes, gan arī no Latvijai saistošajiem starptautiskajiem cilvēktiesību dokumentiem izriet, ka tiesības uz vārda brīvību var ierobežot. Valsts var noteikt vārda brīvības ierobežojumus gadījumos, kad personas tiesības uz vārda brīvību tieši ietekmē citu personu tiesības, kā arī gadījumos, kad vārda brīvība rada nepārprotamus un tiešus draudus sabiedrībai (sk. Satversmes tiesas 2003.gada 29.oktobra sprieduma lietā Nr. 2003-05-01 secinājumu daļas 22.punktu un Manfred Nowak. U.N. Covenant on Civil and Political Rights. CCPR Commentary. – Publisher N.P.Engel, Kehl, Strasbourg, Arlington, 1993, p.337). Ievērojot minēto, Padome uzskata, ka par leģitīmo mērķi, saskaņā ar kuru ir pieļaujams ar administratīvo aktu ierobežot personas vārda brīvību saskaņā, atzīstama valsts interese aizsargāt valsts drošību un sabiedrisko kārtību un drošību. Gadījumā, ja personai piešķirtās tiesības brīvi paust savu viedokli tiek izmantotas negodprātīgi jeb ar mērķi sniegt dezinformāciju un maldināt sabiedrību, nav pieļaujama vārda brīvības izpausme un konkrētajā gadījumā tās ierobežošana ir uzskatāma par samērīgu.

¹ Satversmes tiesas spriedums. 2000–03–01. 30.08.2000. Secinājumu daļas 7.punkts.

[8.2] Administratīvā akta piemērotība mērķa sasniegšanai – Attiecībā uz vārda brīvības ierobežojuma vērtējumu jāņem vērā, ka sabiedrībai ir tiesības saņemt patiesu informāciju un mediju uzdevums un pienākums ir kalpot sabiedrības interesēm. Padomes ieskatā, sabiedrības interesēs nav saņemt tādu informāciju, kas apdraud valsts vai sabiedrības drošību, teritoriālo vienotību, aicinājumus uz karu un militāra konflikta izraisīšanu vai kara atbalstīšanu. Šādas informācijas saņemšana daļā sabiedrības var radīt uztraukumu un bailes savas valsts pastāvēšanu un savu, savas ģimenes nākotni. Turklāt tīmekļa vietnē izvietotā informācija uzskatāma par dezinformāciju un šādas informācijas rezultātā var rasties un aktivizēties organizācijas, kuras atbalsta šīs idejas, kā arī to pretinieki, tādējādi neizslēdzot iespēju, ka valstu iekšienē var rasties dažādu grupu protesti un tādējādi neapšaubāmi tiek ietekmēta sabiedriskā kārtībā un cilvēku drošība, kas būtiski un nepārprotami ietekmē valsts drošību kopumā. Gadījumā, ja tīmekļa vietne, kurā tiek izplatīta informācija, kas apdraud valsts drošību, Latvijas teritorijā nebūtu pieejama, nav šaubu, ka pieejamība šai informācijai būtu krietni mazāka, tādējādi arī šīs informācijas nodarītais kaitējums būtiski samazinātos. Līdz ar to, Padomes ieskatā, Elektronisko sakaru likumā paredzētais instruments tiesību uz vārda brīvību ierobežošanai – tiesības pieņemt lēmumu, ar kuru ierobežo piekļuvi tādām Latvijas teritorijā pieejamām tīmekļvietnēm, kurās tiek izplatīts saturs, kas apdraud vai var apdraudēt valsts drošību vai sabiedrisko kārtību un drošību – ir uzskatāms par piemērotu līdzekli leģitīmā mērķa sasniegšanai.

[8.3] Vai mērķi nav iespējams sasniegt ar līdzekļiem, kas mazāk ierobežo administratīvā procesa dalībnieku tiesības vai intereses – Padomes ieskatā piekļuves liegšana konkrētajai tīmekļvietnei ("<http://imhoclub.eu/>") visefektīvāk nodrošina sabiedrības interešu aizsardzību. Padome norāda, ka, lai garantētu sabiedrības interešu aizsardzību, ir nepieciešams rīkoties nekavējoties, tādējādi Padome, pieņemot lēmumu, neuzklausā tīmekļvietnes veidotājus. Tāpat, lai garantētu valsts drošības interešu aizsardzību, Padome secina, ka citi, privātpersonu mazāk ierobežojoši līdzekļi, konkrētajā gadījumā nav piemērojami, jo tie nerasnē mērķi. Mērķi – piekļuves ierobežošanu šim saturam – var sasniegt tikai liedzot tam piekļuvi.

[8.4] administratīvā akta samērīgumu – vai sabiedrības ieguvums ir lielāks, nekā privātpersonas interešu aizskārums – tiesisko seku samērīgums jāvērtē katra administratīvā akta izdošanas gadījumā. Tiesību piemērošanas neatņemama sastāvdaļa ir tiesisko seku konkretizēšana un šajā posmā tiesību piemērotāja pienākums ir apsvērt tiesiskās sekas un izvēlēties tās sekas, kuras sasniedz tiesību mērķi – taisnīgumu (*Satversmes tiesas 2007. gada 28. februāra lēmuma lietā Nr. 2006-41-01 14.2. punkts*). Uz šādu iestādes pienākumu norāda arī APL 13. pantā nostiprinātais samērīguma princips: "*Labumam, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumam. Būtiski privātpersonas tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumi ir attaisnojami tikai ar nozīmīgu sabiedrības labumu.*" Padomes ieskatā konkrētajā gadījumā labums, ko iegūs sabiedrība, ir ievērojami lielāks nekā tiesību ierobežojums, jo sabiedrību vairs nerasnē tāda informācija, kas apdraud gan Latvijas un arī Eiropas drošību kopumā, kā arī apzināti maldinoša informācija.

[9] Ievērojot minēto un izvērtējot lietā esošās ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā, Padome secina tīmekļvietnē "<http://imhoclub.eu/>" tiek izplatīts saturs, kas apdraud valsts drošību, tajā skaitā Latvijas sabiedrisko kārtību un drošību.

[10] Padome saskaņā ar APL 62. panta trešo daļu norāda apsvērumus, kāpēc tā uzskata, ka

pie konkrētā lēmuma pieņemšanas nav nepieciešams uzklaut šī lēmuma adresātu viedokli. Saskaņā ar APL 62.panta otrās daļas 1.punktā noteikto “*personas viedokļu un argumentu noskaidrošana nav nepieciešama, ja administratīvā akta izdošana ir steidzama un jebkura kavēšanās tieši apdraud valsts drošību, sabiedrisko kārtību, vidi, personas dzīvību, veselību un mantu.*” Ievērojot minēto, secināms, ka Padomei nav pienākuma uzklaut lēmuma adresātu viedokli, jo jebkura kavēšanās lēmuma pieņemšanā rada draudus valsts drošībai un sabiedriskajai drošībai. Tāpat jāņem vērā, ka pamatojusi šāda ierobežojuma atbilstību tiesību uz vārda brīvību aizsardzības kontekstā.

Secinot, ka administratīvais akts samērīgi ierobežo personas, kas veido lēmuma 3.punktā norādīto tīmekļvietni, tiesības un šādu ierobežojumu sabiedrības interesēs ir nepieciešams noteikt bez kavēšanās, potenciālo adresātu viedokļa uzklautšana nav nepieciešama.

[11] Ņemot vērā minēto, Padome uzskata par nepieciešamu izmantot tai Elektronisko sakaru likuma 112. pantā piešķirtās tiesības, izvērtējot valsts iestāžu sniegto informāciju, “[..] *pieņemt lēmumu, ar kuru ierobežo piekļuvi tādām Latvijas teritorijā pieejamām tīmekļvietnēm, kurās tiek izplatīts saturs, kas apdraud vai var apdraudēt valsts drošību vai sabiedrisko kārtību un drošību, liedzot piekļuvi šo tīmekļvietņu domēna vārdam vai interneta protokola (IP) adresei.*”

[12] Lai informētu tīmekļvietnes iespējamus lietotājus par iemeslu, kāpēc tīmekļvietne vairs nav pieejama, nepieciešams veikt minētās tīmekļvietnes lietotāju automātisku novirzīšanu uz Padomes izveidoto informatīvo paziņojumu: <https://nelegalssaturs.lv>.

Ievērojot minēto un saskaņā ar Elektronisko sakaru likuma 112. pantu un Administratīvā procesa likuma 67.pantu, Padome

n o l e m j :

- 1. Ierobežot piekļuvi Latvijā pieejamajai tīmekļvietnei “<http://imhoclub.eu/>”, liedzot piekļuvi šīs tīmekļvietnes domēna vārdam vai interneta protokola adresei.**
- 2. Ierobežot piekļuvi Latvijā pieejamās tīmekļvietnes “<http://imhoclub.eu/>” dublējošām spoguļlapām.**
- 3. Pieņemto lēmumu paziņot Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā reģistrētajiem interneta piekļuves pakalpojumu sniedzošajiem komersantiem.**
- 4. Uzdot Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā reģistrētajiem interneta piekļuves pakalpojumu sniedzošajiem komersantiem nekavējoties liegt piekļuvi tīmekļvietnei un tās domēna vārdiem, novirzot to lietotājus uz informatīvo paziņojumu <https://nelegalssaturs.lv>. Interneta piekļuves pakalpojuma sniedzējiem ir pienākums ierobežot piekļuvi konkrētajiem interneta resursiem gan izmantojot globāla tīmekļa prefiksu “www”, gan bez tā.**
- 5. Iekļaut domēna vārdu Padomes mājaslapā izvietotajā sarakstā, kurā norādīti tie domēna vārdi, kuru izmantošana ir tikusi ierobežota.**
- 6. Atbildīgs par šī lēmuma izpildes kontroli ir Padomes priekšsēdētājs Ivars Āboliņš.**

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 188.panta otro daļu administratīvo aktu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas. Saskaņā ar Elektronisko sakaru likuma 112.panta septīto daļu šā lēmuma apstrīdēšana un pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

Ņemot vērā administratīvā akta steidzamību, Padome nosaka, ka administratīvais akts jāizpilda nekavējoties. Ja administratīvais akts netiks izpildīts labprātīgi, tas tiks izpildīts piespiedu kārtā. Administratīvā akta piespiedu izpildes izmaksas sedz adresāts.

Padomes priekšsēdētājs

Ivars Āboliņš

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA
ZĪMOGU*